

Поиск

Общество

[Українські біженці ще на рік можуть отримати захист у країнах ЄС](#)

Политика

[У Пентагоні запевнили, що Україна отримає допомогу у 400 млн доларів](#)

- [Украина](#)
 - [Киев](#)
 - [Днепропетровск](#)
 - [Харьков](#)
 - [Одесса](#)
 - [Черкасы](#)
 - [Чернигов](#)
 - [Бровары](#)
- [Политика](#)
- [Экономика](#)
- [Происшествия](#)
- [Мир](#)
- [Спорт](#)
- [Стиль Жизни](#)
 - [Здоровье](#)
 - [Культура и Шоу-биз](#)
 - [Пресс-релизы](#)
- [Наука и техника](#)
- [Общество](#)
- [Курьезы](#)

- [Другие разделы](#)
 - [Экономика](#)
 - [Происшествия](#)
 - [Мир](#)
 - [Спорт](#)
 - [Наука и техника](#)

Важные новости

- **Общество 2026.04.30**

[Перезапуск чи зачистка: як реформа БЕБ перетворюється на боротьбу за контроль](#)

-

- [Общество 2026.04.29](#)

[Мародерство під прикриттям селищної ради: у Коцюбинському чиновники "подарували" рейдерам шматок приватної власності](#)

-

Важные новости

- [Общество 2026.04.27](#)

[Велика кримінальна війна за «001к» – Тіньові королі, «кидки» та розкол імперії](#)

-

- [Общество 2026.04.14](#)

[Гражданин Австрии Ашер Давидов \(Asher Davidov\) строил бизнес, а вышла финансовая пирамида?](#)

-

- [Главная /](#)

Серед неандертальців уже були стоматологи, - вчені

Учені виявили в печері на території Сибіру зуб неандертальця віком 60 тисяч років з отвором, появу якого не можна пояснити лише карієсом, імовірно, це сліди найдавнішого відомого стоматологічного лікування, повідомляє [Live Science](#).

Науковці зазначають, що в цього давнього родича людей, імовірно, тривалий час була сильна зубна інфекція. За часів, коли добувати їжу було досить важко, сильний зубний біль, що заважає людині їсти, міг стати питанням життя і смерті.

На думку дослідників, цю проблему неандерталець вирішив, провівши першу стоматологічну операцію. Він просвердлив каменем кореневі канали, щоб видалити пошкоджену пульпу. Зробив він це сам чи йому хтось допоміг, достовірно неясно.

Зуб знайшли ще 2016 року, але питання про те, звідки в ньому з'явився отвір, залишалося відкритим. Тепер же дослідники провели серію експериментів із зубами сучасних людей, які показали, що він міг з'явитися тільки в результаті навмисного свердління.

"Той факт, що було проведено це інвазивне лікування, і людина вижила, змушує мене думати, що це ще один приклад справді дуже глибокого розуміння людської біології та того, коли потрібне втручання, характерного для неандертальців", — заявив співавтор дослідження Джон У. Олсен, почесний професор антропології Університету Аризони.

Мікроскопічний аналіз неандертальського моляра виявив дві ділянки глибокої демінералізації, що свідчать про сильний карієс. Одна з ділянок карієсу розташовувалася в місці зіткнення зуба з яснами. Тут дослідники виявили прямі борозенки, характерні для слідів від свердління зубів.

Інша пошкоджена ділянка перекривала порожнину на поверхні зуба завдовжки 4,2 міліметра, 2,8 міліметра завширшки і 2,6 міліметра завглибшки. Уздовж верхнього краю цього отвору було видно крихітні відмітини.

Потім команда провела експерименти на трьох зубах сучасних людей, щоб з'ясувати, які інструменти та рухи необхідні для відтворення цих відмітин. Це показало, що борозенки могли бути утворені обертальним рухом невеликих кам'яних знарядь, виготовлених із місцевої яшми. Раніше в цій же печері були знайдені численні приклади знарядь з довгими, тонкими, загостреними кінчиками, які могли служити цій меті.

Сліди жування, накладені на борозенки навколо порожнини, вказують на те, що ця особина "не тільки пережила операцію, — сказав Олсен, — а й прожила доволі тривалий час, що дало змогу її звичайній жувальній активності почати стирати сліди первісного свердління".

Грегоріо Оксілія, стоматологічний антрополог з Вільного Середземноморського університету в Італії, який не брав участі в дослідженні, заявив, що "це свідчить про те, що корені інвазивної медицини та хірургії належать не тільки Homo sapiens, але є частиною більш широкої спадщини, яку розділяють наші найближчі родичі".

Вік найдавніших слідів лікування карієсу, проведеного Homo sapiens, становить 14 тисяч років, їх знайшли на території сучасної Італії. Нове відкриття відсуває часові рамки появи навмисної стоматології на 45 тисяч років і, як заявив Оксілія, "фундаментально змінює наше розуміння еволюції охорони здоров'я людини".

Підготувала: [Ніна Петрови](#)

ТЭГИ:

- [наука](#)
- [вчені](#)

Общее количество просмотров: 11

ЧИТАЙТЕ ТАКЖЕ

..

[наверх](#)

- [Политика](#)
- [Экономика](#)
- [Происшествия](#)
- [Мир](#)
- [Спорт](#)
- [Наука и техника](#)
- [Шоубиз](#)
- [Общество](#)
- [Здоровье](#)
- [Курьезы](#)

- [Профайлы](#)
- [О редакции](#)
- [Реклама на сайте](#)
- [Использование материалов](#)